

ADIYAMAN ORMAN İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜNDE ORMAN SUÇLARININ ORMANCILIK HUKUKU AÇISINDAN İNCELENMESİ

Mehmet Alper BORAZAN^{1,*}, Özden GÖRÜCÜ¹

¹Orman Muhendisliği Bölümü, Orman Fakültesi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş

*Sorumlu yazar: alpermehmet02@hotmail.com

ESER BİLGİSİ

Arastırma Makalesi

Gelis 8 Nisan 2017

Duzeltmelerin gelisi 5 Ağustos 2017

Kabul 14 Ağustos 2017

ÖZET: Adıyaman Orman İşletme Müdürlüğünde Orman Suçlarının Ormancılık Hukuku Açısından İncelenmesi isimli yüksek lisans tezinden yararlanılarak hazırlanan bu makalede, 2010-2014 yılları arasında işletme müdürlüğü kapsamında işlenen orman suçları; otlatma, kaçakçılık, işgal ve faydalanma ile açma gibi suç teşkil eden hukuki başlıklar açısından ele alınarak irdelenmiştir. Adıyaman Orman İşletme Müdürlüğü ve bağlı şeflikler bazında otlatma, açma, orman yangını, kaçakçılık, işgal ve faydalanma suçları hakkında istatistikî bilgiler verilerek bu suçların nedenleri üzerinde durulmuş ve bu suçların önlenmesi için yapılması gerekenler hakkında öneriler getirilmiştir.

Ayrıca, 1956 tarihinden beri uygulamada olan 6831 sayılı Orman kanununa göre verilen cezalar ile halkın ormanlara bakış açıları hakkında da hukuki tanımlamalar yapılarak bazı önemli sayısal veriler değerlendirilmiştir. Açma, kaçakçılık, orman emvali nakli, orman yangını, otlatma gibi birçok konuda işlenen orman suçlarının grafiksel yöntemle istatistikî gösterimi yapılarak bunlarla ilgili fotoğraflar paylaşılmıştır. Orman Kanununda belirtilen suç ve cezalara ilişkin olarak orman suçlarına verilen cezaların yeterliliği veya caydırıcılığı konularında Adıyaman özelinde analizler ve değerlendirmeler yapılmaya çalışılmıştır.

Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre orman suçlarının işlenmesinin temelinde; kırsal yoksulluk, orman suçları ve cezalar konusunda kırsal kesim halkının bilgilendirilme ve bilinçlendirilmedeki eksiklikler ile eğitim yetersizliği olduğu görülmüştür. Bununla birlikte kırsal fakirlik ve geçim sıkıntılarını aşmak amacıyla orman kaynaklarından gelir yaratmaya yönelik birtakım ekonomik nedenlerin de bulunduğu görülmüştür. Orman suçlarının azaltılması için özellikle orman köylülerinin mesleki eğitim yoluyla nitelikli işgücü olarak işlendirilmelerinin sağlanması ve alternatif geçim kaynakları yaratılarak destekleme ve üretim teşvik mekanizmalarının getirilmesinin gerektiği ve bu müdahalelerin sorunun çözümüne önemli katkılar sağlayacağı önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Orman suçları, usulsüz kesim, açmacılık, otlatma, işgal ve faydalanma

THE STUDY OF FOREST CRIMES IN ADIYAMAN FROM POINT OF FOREST LAW

ARTICLE INFO

Research Article

Received 8 April 2017

Received in revised form 5 August 2017

Accepted 14 August 2017

ABSTRACT: In this master's thesis, the forest crimes in the Directorate of Adiyaman Forest Enterprise, between 2010-2014, are studied with in the some forest crime titles such as, illegal grazing, smuggling, illegal cuttings, occupation and illegal utilization. Some statistical information about illegal grazing, illegal cuttings, forest fire, smuggling, occupying and illegal utilization within the Directorate of Adiyaman Forest Enterprise and connected chieftaincies were investigated and the reasons of these crimes are studied and some solutions were suggested how to overcome these problems. In addition, some important quantitative information has been assessed by making legal definitions about the penalties given according to the Forest Law No: 6831, which has been in effect since 1956, and the public's view of the forests. Graphical representation of forest crimes committed in many subjects such as opening, smuggling, transporting of forest materials, forest fire, grazing were shared. Some analysis and evaluations were made on the adequacy or deterrence of penalties imposed on forest crimes with related to crime and punishment specified in the Forest Law.

Besides it is seen that there are some economical reasons such as rural poverty and inadequate income cause these forest crimes in order to escape from economic problems. To reduce forest crimes, it is necessary that rural people living in forest villages must be employed by vocational education associated with qualification by creating living sources and bringing support and production encouragement mechanism. These interventions will provide essential contributions to the solution of the problem.

Keywords: Forest crimes, illegal logging, clearing, putting out to pasture, occupying and benefiting

GİRİŞ

Hakkında bir ceza tertip edilen suç, hareket ve fiiller 1956 tarihli 6831 sayılı orman kanununda tanımlanarak belirtilmiştir. Bu kapsamda orman kanununa bağlı olarak yapılan bir tanımda orman suçu; orman varlığının geleceğini tehdit eden düzenli ve devamlı faydalanmayı ihlal eden, dolayısıyla bu milli serveti tehlikeye sokan bütün fiiller olarak mütalaa edilmiştir (Özdönmez 1965).

Ülkemizde mülkiyeti devlete ait 20.7 milyon ha orman alanı içerisinde; 1997 yılı nüfus sayımına göre 7337 orman içi köyde 2.5 milyon, 12824 orman bitişiği köyde 5.1 milyon kişi olmak üzere toplam 20161 orman köyünde 7.6 milyon kişi yaşamaktadır. 1985 yılı nüfus sayımı verilerine göre 10.2 milyon kişinin yaşadığı orman köylerinde, bu yıldan itibaren başlayan nüfus azalması 1997 yılından bu yana da artarak devam etmektedir. Eldeki verilere göre orman içi köylerden göç oranı, (%31) orman bitişiği köylere oranla (%15) daha yüksektir. Türkiye nüfusunun %35'i kırsal kesimde yaşamaktadır. Halen orman köylerinde yaşayanların nüfusu Türkiye nüfusunun %12'sidir (ORKÖY, 2013).

Kırsal kesimde yaşayanların da %35'i orman köylerinde yaşamaktadır. Bir başka ifade ile kırsal kesimde yaşayan her üç kişiden biri orman köylüsüdür (ORKÖY, 2013).

Orman köylerinde hane başına düşen ortalama arazi 25 dekadır. Bu rakam Türkiye ortalamasının çok altındadır. Zira ülkemizde hane başına düşen ortalama tarım arazisi 64 dekadır. Kullanılabilir tarım arazisinden elde edilebilen gelir yaşamaya yetmemektedir. Bu da daha iyi gelir elde edebilmek için arazi kazanma eğilimlerini güçlendirerek orman alanlarındaki tahribatı arttırmaktadır (ORKÖY, 2013).

Türkiye'de son yıllarda koruma faaliyetlerindeki yoğun önlemler ve tedbirler sayesinde, 2002 yılında 30 bin 887 olan orman suçu sayısı, 2003 yılından itibaren kademeli olarak azalarak 2013'te 11 bin 749'a düşmüştür. Yine bu tür çabaların bir sonucu olarak, 2014'te 11 bin 381 olan orman suçu istatistiği, 2015 sonu itibariyle 9 bin 358'e düşerek iyi bir gelişme sağlanmıştır. Bunun yanı sıra, ağaç kesme suçu sayısı ise 2013'te 3 bin 620 iken, 2014'te 3 bin 519'a, 2015 sonu itibariyle de 2 bin 944'adüşerek, 2016 Temmuz ayı sonunda 1.355 olarak gerçekleşmiştir (www.ormansu.gov.tr).

Orman Suçlarıyla Mücadele

Orman Suçlarıyla mücadele çalışmaları ülke genelinde kurulan toplu koruma, bölüm koruma, hassas alan koruma ekipleri vasıtasıyla gerçekleştirilmektedir. 2014 yılında; 3.612 orman muhafaza memuru ormanların korunmasında görev almış, 11.381 adet suç zaptı düzenlenmiştir. Ülkemiz genelinde 2010-2014 yıllarına ait orman suçlarına ilişkin bazı sayısal veriler Tablo 1 ve Tablo 2'de aşağıda verilmiştir.

Tablo 1. Orman Suçlarındaki (Kesme, Nakil, Bulundurma) değişim, 2010-2014

Yıl	Kesme		Nakil		Bulundurma	
	Suç Adedi	m ³	Suç Adedi	m ³	Suç Adedi	m ³
2010	4.116	18.712	1.339	722	1.129	569
2011	3.742	18.739	841	689	849	575
2012	4.149	19.297	1.017	862	959	884
2013	3.620	19.844	892	1.416	802	569
2014	3.519	66.378	689	1.550	609	1.479

(OGM Faaliyet Raporu, 2015)

Orman Suçlarından en az kesme suçu işlenen 2014 yılı 3.519 adet olduğu 66.378 m³ alanda etkili olduğu, en fazla kesmenin ise; 2012 yılında 4.149 adet, 19.297 m³ alana zarar verildiği görülmüştür.

Ormandan nakil suçu, en az olduğu 2014 yılı 689 adet, 1.550 m³ alana zarar verildiği görülmüştür. Ormanda bulundurma suçunun en az olduğu yıl ise; 2014 yılı 609 adet ile 1.479 m³ alanda zarar meydana geldiği görülmüştür.

Tablo 2. Orman Suçlarındaki(Açma-Yerleşme, İşgal, Otlatma) değişim, 2010-2014

Yıl	Açma-Yerleşme		İşgal		Otlatma	
	Suç Adedi	Dekar	Suç Adedi	Dekar	Suç Adedi	Hayvan adedi
2010	3.019	9.858	4.089	16.218	1.952	114.792
2011	2.337	10.237	2.945	13.220	1.448	97.967
2012	2.013	8.904	2.963	11.814	1.711	100.466
2013	1.930	7.143	2.623	9.387	1.684	100.094
2014	2.209	83.587	2.628	103.717	1.571	100.439

(OGM Faaliyet Raporu, 2015)

Orman Suçlarından Açma-Yerleşme suçunun en az işlendiği 2013 yılında 1.903 adet, 7.143 dekarlık orman arazisine, en fazla ise; 3.019 adet, 9.858 dekarlık alana zarar verildiği gözlemlenmiştir.

İşgal suçunun en az işlendiği 2013 yılında 2.623 adet ve 9.387 dekar alanda, en fazla olduğu 2010 yılı 4.089 adet ve 16.218 dekarlık alanda zarar verildiği görülmüştür.

Otlatma suçunun en az işlendiği 2011 yılında 1.448 adet ve 97.967 hayvan sayısı olduğu ve ormanlık alana, en fazla olduğu 2010 yılında 1.952 adet ve 114.792 adet hayvan tarafından zarar verildiği gözlemlenmiştir.

Orman Köylülerini Kalkındırılması ve Nakledilmesine ilişkin olarak ve 6831 sayılı orman kanunundan bazı açıklamaları aşağıda verilmiştir.

Madde 13 (23.09.1983 tarih ve 2896 sayılı kanunla değişik), özetle;

- A) Buldukları yerde kalkındırılmaları mümkün görülenler, bu kanunun ek üçüncü maddesinde belirtilen fondan, öncelikle yararlandırılarak, kalkınmalarına katkıda bulunulur.
- B) Bu mümkün görülmeyen veya su ve toprak rejimi bakımından, kaldırılmaları zorunlu bulunan köylerin halkının, yasada açıklanan biçimde kaldırılacağı bildirilmiştir.
- Ormanlardan Yararlanma:

14. maddede yasaklanan fiiller, ayrıntılı olarak yazılmıştır. 15. maddede bunların yapılabilmesi orman idaresinin izin ve müsadereesine bağlıdır şeklinde hüküm konulmuştur.

- Ormana Hayvan Sokmaya ilişkin olarak ve 6831 sayılı orman kanununda bazı açıklamalar aşağıda verilmiştir.

Madde 19 (23.09.1983 tarih ve 2896 sayılı kanunla değişik) orman idaresinin izni ile göstereceği yerlerde, belirlenen süre ile hayvan otlatılabileceği hükmü getirilmiştir. Halk-orman ilişkileri yönünden çok önemli bir maddedir.

Otlak ve Mera İşlerine ilişkin olarak ve 6831 sayılı orman kanununda bazı açıklamalar aşağıda verilmiştir.

Madde 20, 21 ve 22 'de devlet ormanları içerisinde yaylak, kışlak ve otlaklarla, sulama yerlerine hakları olanlar, orman idaresinin göstereceği yollardan girip çıkabilecekleri belirtilmektedir.

Orman köylülerinin İhtiyaçlarına ilişkin olarak ve 6831 sayılı orman kanununda bazı açıklamalar aşağıda verilmiştir.

Madde 31, orman içi ve kenarındaki köylerde yaşayan köylülere ve köy halkının ortak ihtiyaçları için, maliyet bedeli üzerinden yapacak odun verileceği bildirilmektedir.

Kişisel ihtiyaçların Karşılmasına ilişkin olarak ve 6831 sayılı orman kanununda bazı açıklamalar aşağıda verilmiştir.

Madde 36, Maliyet bedeli karşılığında, hak sahiplerine zati yapacak ve yakacak odun verileceği esasa bağlanmaktadır.

Orman Ürünlerinin verilmesine ilişkin olarak ve 6831 sayılı orman kanununda bazı açıklamalar aşağıda verilmiştir.

Madde 37, Devlet ormanlarından, yıllık üretim programına alınmış orman ürünlerinin dışındaki her nevi orman ürün ve artıklarını, tayin olunacak mıntıka ve süreler içinde toplayıp, çıkarmaları için, orman köylerini kalkındırma kooperatifleri veya iş yerindeki veya civarındaki köylülere ilanen duyurulmak suretiyle ve tarife bedellerini ödemeleri şartıyla izin verilebileceği, hükmü yer almaktadır.

Orman Köylülerinin Çalıştırılmasına ilişkin olarak ve 6831 sayılı orman kanununda bazı açıklamalar aşağıda verilmiştir.

Madde 40, Devlet ormanlarında her türlü orman işlerini, öncelikle orman içi ve kenarında yaşayan vatandaşlarla, orman köylerini kalkındırma kooperatiflerine yaptırılarak, orada yaşayan insanlara geçim kaynağı yaratılması amaçlanmıştır.

Orman köylüsünün kalkındırılması son derecede kapsamlı, ekonomik boyutları çok büyük olan bir sorundur. Her şeyin bir anda halledilip, problemin ortadan kaldırılması beklenemez. Ancak zaman yitirilmeden, konuların bir ucundan ele alınarak, çözüm yolunda katkı olabilecek çalışmalar yapılması, bunların genişletilerek sürdürülmesi de, kaçınılmazdır (Coşgun, 1989).

1956 tarih ve 6831 sayılı Orman Kanununun 169. maddesi; “Devlet, ormanların korunması ve sahalarının genişletilmesi için gerekli kanunları koyar ve tedbirleri alır. Yanan ormanların yerinde yeni orman yetiştirilir, bu yerlerde başka çeşit tarım ve hayvancılık yapılamaz. Bütün ormanların gözetimi devlete aittir. Devlet ormanlarının mülkiyeti devrolunamaz. Devlet ormanları kanuna göre, Devletçe yönetilir ve işletilir. Bu ormanlar zamanaşımı ile mülk edinilemez ve kamu yararı dışında irtifak hakkına konu olamaz. Ormanlara zarar verebilecek hiçbir faaliyet ve eyleme müsaade edilemez. Ormanların tahrip edilmesine yol açan siyasi propaganda yapılamaz; münhasıran orman suçları için genel ve özel af çıkarılamaz. Ormanları yakmak, ormanı yok etmek veya daraltmak amacıyla işlenen suçlar genel ve özel af kapsamına alınamaz” şeklindedir.

Orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmeyen, aksine tarım alanlarına dönüştürülmesinde kesin yarar olduğu tespit edilen yerler ile 31/12/1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş olan tarla, bağ, meyvelik, zeytinlik gibi çeşitli tarım alanlarında veya hayvancılıkta kullanılmasında yarar olduğu tespit edilen araziler, şehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerler dışında, orman sınırlarında daraltma yapılamaz (OGM, 1956).

1982 tarih ve 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 170. maddesi; “Ormanlar içinde veya bitişiğindeki köyler halkının kalkındırılması, ormanların ve bütünlüğünün korunması bakımlarından, ormanın gözetilmesi ve işletilmesinde Devletle bu halkın işbirliğini sağlayıcı tedbirlerle, 31/12/1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tamamen kaybetmiş yerlerin değerlendirilmesi; bilim ve fen bakımından orman muhafazasında yarar görülmeyen yerlerin tespiti ve orman sınırları dışına çıkartılması; orman içindeki köyler halkının kısmen veya tamamen bu yerlere yerleştirilmesi için Devlet eliyle anılan yerlerin ihya edilerek bu halkın yararlanılmasına tahsisi kanunla düzenlenir. Devlet, bu halkın işletme araç ve gereçleriyle diğer girdilerinin sağlanmasını kolaylaştırıcı tedbirleri alır. Orman içinden nakledilen köyler halkına ait araziler, Devlet ormanı olarak derhal ağaçlandırılır” şeklindedir(OGM, 1956).

6831 sayılı Orman Kanununda belirtilen ve tanımı bulunan orman suçları şunlardır; Kesme, Nakil, Bulundurma, Sarf, Açma Yerleşme, İşgal ve Faydalanma, Avlanma, Orman Yangınları Suçu, Kömür Yapma Suçu, İzinsiz Maden Açma Suçu ve İzinsiz Tesis Kurma suçlarıdır. Orman kanununun 19 ve 95. maddelerinde ormanlarda otlatmanın yasak olduğu belirtilmiş de; Orman kanununun 95. maddesinde 5728 sayılı kanunla yapılan değişiklikle otlatmanın yaptırımı ve cezası idari para cezası olarak belirlenmiştir. Bu nedenle otlatma eylemi suç olmaktan çıkartılarak, “Kabahat” olarak nitelendirilmiştir. Bu araştırma kapsamında incelenen ve Orman kanununda belirtilen bazı suçların içeriği aşağıda verilmiştir.

a) Nakil (Taşıma) Suçu: Orman kanununun 41,100 ve 108. maddeleri her çeşit orman emvalini nakliyesiz ve damgasız nakletmeyi menetmiştir.1956 tarih ve 6831 sayılı orman kanununun 41. maddesi; Herhangi bir suretle satışı yapılmış orman emvali, bedeli ödenmeden veya karşılığı banka teminat mektubu veya Devlet tahvili temin edilmeden, damgaya tabi olanlar damgalanmadan ve gayri mamul orman emvali nakliye tezkeresi alınmadan, yarı mamul ve mamul orman emvali fatura veya sevk irsaliyesi olmaksızın nakledilemez. Bunlar için düzenlenecek belgelerde emvalin adedi, cinsi, nevi, vasfı, ebadı, miktarı, bedeli, hareket tarihi ve saati ile mesafe dikkate alınarak tanınan geçerlilik süresi gösterilir. Nakliye tezkereleri mal sahibinin istediği yere ve taşıyıcının taşıma imkânlarına göre müddetli olarak verilir (Polat, 2012). Malın ilk götürüldüğü yerlerden başka yerlere taşınmasında, taşıyanın eski nakliyeyi mal mevcuduna göre yenilemesi lazımdır. (Değişik birinci fıkra:5/11/2003-4999/10 md) Orman emvali; adedi, cinsi, nevi, vasfı, ebadı, bedeli, hareket tarihi ve saati ile geçerlilik süresi itibarıyla ibraz olunan nakliye tezkeresi, fatura ve sevk irsaliyesine uyduğu ve damgaya tabi olanlar damgalı bulunduğu takdirde, hepsi üzerinden hacmen yüzde on ve veznen yüzde onbeşine kadar çıkacak fazlalık için nakliye tezkeresi, fatura ve sevk irsaliyesinde yazılı satış bedeli üzerinden tutarı ve bu tutarın yüzde on fazlası alınarak serbest bırakılır.

Yukarıdaki hadleri aşan miktar, bütün fazlalığa şamil olmak üzere kaçak sayılarak idarece müsadere olunur (OGM, 1956). 1956 tarih ve 6831 sayılı Orman Kanununun 100. maddesi; 41. maddeye aykırı olarak her çeşit orman emvalini nakliye tezkeresiz, faturasız veya sevk irsaliyesiz, damgaya tabi olanları damgasız olarak nakledenler 108. madde gereğince cezalandırılır (Polat, 2012). Nakliye tezkeresini değiştirmeksizin ağaç, odun, kömür ve diğer orman mahsullerini taşıyanların malları kaçak olup olmadığının incelenmesi için 84. maddede gösterilen şekilde alıkonulur. Kaçak olmadığı ve nakliyesinin yenilenmediği tahakkuk ederse, alıkonulan mallar derhal taşıyana teslim edilerek nakliyesi verilir. Malların kaçak olduğu anlaşılırsa 108. madde hükmü tatbik olunur. (Değişik dördüncü fıkra: 23/1/2008-5728/207 md) Nakliye tezkeresini değiştirmeden nakliyat yapanlara bin Türk Lirası idari para cezası verilir. Ormandan kesilen ağaçlardan damgaya tabi orman emvalini damgasız olarak orman idaresinin istif yerlerine götürülere beş yüz Türk Lirası idari para cezası verilir (OGM, 1956). 1956 tarih ve 6831 sayılı Orman kanununun 108. maddesi; Orman mallarının bu kanun hükümlerine aykırı olarak kesildiğini, taşındığını veya toplandığını bildiği halde; taşıyanlar, biçenler, işleyenler, kabul edenler, kullananlar, satanlar, satın alanlar veya bulunduranlar bir seneye kadar hapis ve adli para cezası ile cezalandırılır.

Birinci fıkrada yazılı fiillerin, ticarethane sahibi olsun olmasın, her türlü orman ürünü ticareti ile uğraşanlarla, kar maksadıyla aldıkları orman mallarını işleyerek her ne şekilde olursa olsun alet ve eşya haline dönüştürdükten sonra satanlar tarafından işlenmesi halinde, bir seneden yedi seneye kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

Suçun konusunu oluşturan orman ürünlerinin değerinin azlığı göz önünde bulundurularak verilecek cezalar yarısına kadar indirilebilir. Bu kanunda yazılı suça konu olan her türlü orman emvali, nakil vasıtaları ve suç aletleri Türk ceza Kanunu hükümlerine göre müsadere edilir (Polat, 2012).

b) Bulundurma Suçu: 6831 Sayılı Orman kanununun 108. maddesi kaçak orman emvalinin bulundurulmasını suç saymıştır. 1956 tarih ve 6831 sayılı Orman kanununun 108. maddesi; Orman mallarının bu kanun hükümlerine aykırı olarak kesildiğini, taşındığını veya toplandığını bildiği halde; taşıyanlar, biçenler, işleyenler, kabul edenler, kullananlar, satanlar, satın alanlar veya bulunduranlar bir seneye kadar hapis ve adli para cezası ile cezalandırılır.

Birinci fıkrada yazılı fiillerin, ticarethane sahibi olsun olmasın, her türlü orman ürünü ticareti ile uğraşanlarla, kar maksadıyla aldıkları orman mallarını işleyerek her ne şekilde olursa olsun alet ve eşya haline dönüştürdükten sonra satanlar tarafından işlenmesi halinde, bir seneden yedi seneye kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Suçun konusunu oluşturan orman ürünlerinin değerinin azlığı göz önünde bulundurularak verilecek cezalar yarısına kadar indirilebilir. Bu kanunda yazılı suça konu olan her türlü orman emvali, nakil vasıtaları ve suç aletleri Türk ceza Kanunu hükümlerine göre müsadere edilir (Polat, 2012).

c) Kullanma (Sarf) Suçu: Kaçak orman emvalini nerede ve ne için olursa olsun kullanmak suçtur. Şüpheli kaçak orman emvalini, hayvan barınağı, ağıl ve bina inşaatında, çit yapımında kullanabilir. Burada dikkat edilecek husus kullanılan orman emvalinin kaçak olup olmadığı, emvalin nasıl ve nereden temin edildiğidir. Kullanılan orman ağaçları, ormandan bizzat şüpheli tarafından kesilerek mi getirilip kullanılmıştır? Yoksa devriklerden mi temin edilmiştir? Satın mı alınmıştır? Bu durumlar ceza uygulaması yönünden ayrıntıları ile bilinmek istenecektir (OGM, 2011).

d) Açma Suçu: Açma suçunda orman örtüsü kaldırılmaktadır. Orman örtüsünün kaldırılması ile açma işlemi tamamlanmış olur. Açılan yer sürülüp ekilebilir, fidan dikilebilir, ev, ahır, samanlık vs. yapılarak yerleşilebilir. 6831 sayılı Orman kanununun 114. madde ve verilecek cezanın tanımı;

a-) Her türlü orman suçları ile tahrip olunan veya yakılan sahalar için, bu kanunda yazılı tazminattan başka ayrıca, ağaç cinsine göre cari yıl içindeki mahalli birim saha ağaçlandırma gideri esas tutularak ağaçlandırma masrafına da hükmolunur.

112. maddenin son fıkrası hükmü bu madde için de aynen uygulanır.

(Ek fıkra: 23/01/2008- 5728 S.K./221. Md.) Bu Kanununun 112 ve 113. maddeleri ile bu madde hükümleri uyarınca açılacak tazminata ve ağaçlandırma giderine ilişkin davalar hukuk mahkemesinde görülür. Bu davalarda orman idaresi harçtan muaftır.

b-) Uygulamada Gözetilecek Prensiplerle İlgili Açıklamalar Aşağıda verilmiştir:

- a) 91/1 madde kapsamındaki yapacak emval veren ağaçların kesimi,
- b) 91/2 madde kapsamındaki yakacak emval veren ağaç kesimi,
- c) 91 kapsamındaki ağacın hayatiyetini kaybetmesi koşulu ile boğma, yalamuk, pedavra, hartama çıkarma eylemi,
- d) 93/2 madde kapsamındaki yeniden tarla açma eylemi
- e) 93 kapsamındaki işgal (inşaat) eylemi,
- f) Orman yangını eylemi,

Nedenleri ile oluşan orman tahribatına konu olan sahalarda bu madde kapsamında tazminata tabi tutulur.

- Orman diri örtüsünün (ağaç, ağaççık kesimi dışında) tahribi de 93/2 madde ile ilişkili olarak bu madde kapsamında tazminata tabidir.

- Kesilen ağaçların sonradan sürgün verecek olmaları (örneğin meşe gibi vb.)

bu madde kapsamında tazminata tabidir.

- Ormanlık sahadan tek tek ağaç kesilmesi halinde,

1 hektarlık x tahrip olunan ağaç adedi / 1 hektarlık alandaki ağaç adedi =

Tazminata esas saha miktarı

formülüne göre tazminat hesaplamasına esas saha bulunmalı ve buradan hareketle;

1 hektarlık ağaçlandırma gideri x Tazminatla Esas Saha miktarı / 10.000 =

Ağaçlandırma Gideri Tutarı

hesap edilmelidir.

-Y.H.G.K. 2000/4-52 ve 2000/88 sayılı kararına göre; kendine özgü, haksız fiilden kaynaklanan, kişisel hakka dayalı bir tazminat türü olan ağaçlandırma tazminatına zararın meydana geldiği tarihten itibaren yasal faiz uygulanmalıdır.

-Şahsi hakka ilişkin bir tazminat olan ağaçlandırma giderini 112 ve 113. maddelerde yazılı tazminatlarından ayıran özellik, İdarenin malvarlığında azalma olmasa ve idare bir giderle katlanmasa bile orman tahrip edilmişse istek olsun olmasın bu tazminata re'sen hükümlenmesidir. Ancak ağaçlandırma giderine re'sen hükümlenmesi şahsi hakka ilişkin tazminat olma niteliğini ortadan kaldırmaz (Polat, 2012).

e) İşgal ve Faydalanma Suçu: Orman içinde her çeşit yapı yapılması, orman örtüsü oluşmamış yerlerin tarla haline getirilmesi, eski açma sahaların ekilmesi veya işlenmesi, orman içine yerleşilmesi vb. yollarla ormanın işgal edilip faydalanılması bu suçu oluşturur. Bu suçu işleyenler için öngörülen ceza, altı aydan bir yıla kadar haptistir (6831 Sayılı Orman Kanununun 17. ve 93.maddeleri). İşgal ve faydalanma suçunun yeniden tarla açmak suretiyle veya yanmış orman sahalarında ya da kesinleşmiş orman kadastrası sınırları içerisinde işlenmesi halinde verilecek ceza bir kat arttırılır.

Bu maddede tanımlanan suçların konusunu oluşturan, işlenmesinde kullanılan ve işlenmesiyle elde edilen eşya veya mahsul Türk Ceza Kanununun müsadereye ilişkin hükümlerine göre müsadere edilir. Müsadere olunan mahsuller satılarak bedeli Orman Genel Müdürlüğüne irad kaydolunur. Müsadere olunan tesisler ise Orman Genel Müdürlüğüne aynen muhafaza edilebileceği gibi ihtiyaç görüldüğü takdirde ormancılık veya diğer kamu hizmetlerinde kullanılabilir. Aksi takdirde orman idaresince, yıkılmak suretiyle karar infaz olunur. İdarenin bu husustaki talebi genel zabıta kuvvetleri idareye yardım etmekle mükelleftir.

17. maddenin üçüncü fıkrasındaki yerleri amaç dışı kullananlar ve amaç dışı kullanılmasına izin verenler bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

93. madde hükmünde bahsi geçen 6831/17. maddesi aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir:

1956 tarih ve 6831 sayılı kanunun 17. maddesi; Devlet ormanları içinde bu ormanların korunması, istihsal ve imarı ile alakalı olarak yapılacak her nevi bina ve tesisler müstesna olmak üzere; her çeşit bina ve ağıl inşası ve hayvanların barınmasına mahsus yerler yapılması ve tarla açılması, işlenmesi, ekilmesi ve orman içinde yerleşilmesi yasaktır (Polat, 2012). Ancak, Devlet ormanlarında 31/12/2011 tarihinden önce toplu yerleşimin bulunduğu; yaylak ve otlak olarak kullanılan alanlar içindeki yerler ile yılın belirli dönemlerinde geleneksel yaylacılık maksadıyla yerleşim yeri olarak kullanılan alanlar kullanım bütünlüğü de dikkate alınarak Orman Genel Müdürlüğüne tespit edilir. Tespit edilen bu alanlardan uygun görülenler Orman ve Su İşleri Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile yayla alanı olarak ilan edilir. İlan edilen yayla alanlarında 31/12/2011 tarihinden evvel yapılmış, hakkında müsadere kararı bulunanlar da dahil her türlü bina ve tesisler mevcut haliyle vaziyet planında gösterilerek Orman Genel Müdürlüğü sabit kıymetlerine alınır. Yayla alanlarında bulunan bina ve tesisler orman idaresi tarafından işletilir, işlettirilebilir veya kiraya verilebilir. Elde edilen gelirler Orman Genel Müdürlüğü döner sermayesine gelir olarak kaydedilir. Giderleri ise Orman Genel Müdürlüğü sermayesinden karşılanır. Bu alanlardaki bina ve tesislerin kullanıcıları orman idaresince tespit edilir, ilgili kaymakamlık ve muhtarlık vasıtasıyla bir ay süreyle ilan edilir. Bu süre içinde yapılan itirazlar bir ay içinde orman idaresinde mevcut bilgi ve belgelere göre, bunun mümkün olmaması halinde başvuru sahiplerinin elindeki bilgi ve belgelere göre sonuçlandırılarak ilgililere bildirilir. Kullanıcısı tespit edilen bina ve tesisler vaziyet planına göre kullanıcılarına, tespit tarihinden itibaren bir yıl içinde talebi halinde rayiç bedel üzerinden 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre kiraya verilebilir. Kullanıcıları tarafından kiralanmayan bina ve tesisler ise yıkılır. Kiralanan bina ve tesislere ilişkin, ilgili kurumlarca orman idaresine bildirilen eksikliklerin tamamlanması yönünde kiracıya tebligat yapılarak en geç bir yıl içinde eksikliğin giderilmesi istenir. Eksikliklerin giderilmemesi halinde yapılan kiralama işlemi iptal edilir. İlgili mevzuattan doğacak her türlü zarar ve hukuki sorumluluk kiracıya aittir. Yayla alanı olarak ilan edilen yerlerde orman idaresince nüfus yoğunluğu, yöresel ihtiyaç ve sosyal problemler dikkate alınarak gerekli her tür ve ölçekte planlar Orman Genel Müdürlüğüne yapılır veya yaptırılır. Yapılan bu planlar Orman ve Su İşleri Bakanlığınca onaylanır. Yayla alanlarında mevcut bina ve tesislerin kiralayan tarafından iki yıl içinde planlara uygun hale getirilmesi istenir. Uyumlu hale getirenlerin sözleşmeleri yenilenir. Aksi halde kira sözleşmesi iptal edilir. Yayla alanlarına ilişkin iş ve işlemler yönetmelikle belirlenir. Devlet ormanlarının herhangi bir suretle yanmasından veya açıklıklarından faydalanılarak işgal, açma veya herhangi şekilde olursa olsun kesme, sökme, budama veya boğma yollarıyla elde edilecek yerlerle buralarda yapılacak her türlü yapı ve tesisler, şahıslar adına tescil olunamaz. Buralara doğrudan doğruya orman idaresince el konulur. (Mülga son iki cümle: 17/6/2004-5192/1 md.) (Ek cümle: 17/6/2004-5192/1 md.) Yanan orman alanlarındaki her türlü emval Orman Genel Müdürlüğüne değerlendirilir (OGM, 1956).

f) Otlatma Suçu: Ormanlarda otlatma kabahati, orman sınırları içerisinde, sahipli otçul hayvanların orman idaresinin iznine bağlı olmaksızın, ormanların her türlü bitkisel ve odunsal varlığına zarar vermesidir (OGM, 2011). 6831 sayılı Orman kanununun 19 ve 95. maddelerine göre Devlet ormanlarında her cins hayvanın izinsiz otlatılması suçtur. 1956 tarih ve 6831 sayılı orman kanununun 95. madde tanımı ve verilecek ceza miktarı; (Değişik: 23/1/2008-5728/202md) Bu kanunun 19.maddesi hükümlerine aykırı olarak ormanlara izinsiz

hayvan sokanlarla, ormana başıboş hayvan girmesine sebep olanlara beher kıl keçisi için altı Türk Lirası, büyükbaş hayvanların beheri için üç Türk Lirası, küçükbaş hayvanların beheri için bir Türk Lirası idari para cezası verilir. Bu suretle verilecek idari para cezası yirmi Türk Lirasından az olamaz. Ormanlara izinsiz hayvan sokma fiilini, fiilin işlendiği orman içi köy nüfusuna kayıtlı ve fiilen bu köyler dışındakilerin işlenmesi halinde, yukarıdaki cezalar iki kat arttırılır. Yanmış orman sahaları ile alelumum gençleştirme sahalarına, gençleştirmeye tefriki tarihinden itibaren onbeş sene içinde hayvan sokulması ve başıboş bırakılmak yüzünden girmesi halinde yukarıda yazılı cezalar iki kat tatbik olunur (OGM , 1956).

g) Orman Yangını Suçu: Kasten, dikkatsizlik ve tedbirsizlikten dolayı çıkan orman yangınlarının suçlularının takibi adli makamlara ait olmakla birlikte görevli memurların da yangına ait suç tutanağı tanzim etmeleri gerekir. Orman Yangını suçları 6831sayılı yasanın 76/b-c-d fıkralarında düzenlenmiştir. Bu maddeye aykırı hareket edenlerin aynı kanunun 110. maddesinde ne şekilde cezalandırılacakları belirtilmiştir (OGM, 2011). 1956 tarih ve 6831 sayılı Orman Kanununun 110. maddesine göre; 76. maddenin (a) bendinde belirtilen fiili işleyenlere elli Türk lirası idari para cezası verilir. 76. maddenin (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilen fiilleri işleyenler hakkında bir yıldan üç yıla kadar hapis ve adli para cezasına hükmolunur. Dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı olarak orman yangınına sebebiyet verenler iki yıldan yedi yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Ancak failin yangının söndürülmesine ve etkilerinin azaltılmasına yönelik çabaları veya meydana gelen zararın azlığı göz önünde bulundurularak, verilecek ceza yarısına kadar indirilir. Zararın belirlenmesinde yangın sonucu tamamen yanan ağaç ve ağaççıkların değeri, kısmen yanan ağaç ve ağaççıkların değerinde meydana gelen azalma, alt tabaka orman örtüsünün yanması nedeniyle meydana gelen verim kaybı dikkate alınır. Kasten orman yakan kişi, on yıldan az olmamak üzere hapis ve on bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Devletin güvenliğine karşı suç işlemek amacıyla kurulmuş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde devlet ormanlarını yakan kişi müebbet hapis ve yirmi bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Bu maddede yazılı suçların işlenmesi sebebiyle, ölüm veya yaralanmanın meydana gelmesi halinde, ayrıca bu suçlardan dolaya cezaya hükmolunur (Polat, 2012).

h) Kömür Yapma Suçu: Orman emvalinden nakliyesi (nakliye tezkereli) dahi olsa izinsiz kömür yapmak suçtur. Orman kanununun 14/B. maddesine göre yasak olup, 91/5. maddesi uyarınca cezalandırılır (OGM, 2011).

ı) İzinsiz Maden Ocağı Açma Suçu: Devlet ormanları içinde, maden ocakları açmak, aramak, işletmek orman idaresinin iznine bağlıdır. Orman kanununun 92/2. maddesine göre izin almadan maden ocağı açanların ocakları bu kanunun 16. maddesi gereğince idarece kapatılır.

i) İzinsiz Tesis Kurmak Suçu: Devlet ormanları içinde veya bu orman sınırlarına bir kilometreye kadar olan yerlerde, taş, kum ve toprak dört kilometreye kadar olan yerlerde ise hızar, şerit kurmak ve kireç, kömür, terebentin, katran sakız ve benzeri gibi yerlerin işletilmesinde ağaç kullanılan ocaklar açmak ve balık üretmek için tesis kurmak 6831 sayılı kanunun 18 . maddesi gereğince yasaktır.

j) Orman İşaretlerini Bozma Suçu: Orman işaretleri demek; orman kadastro, sınır taş ve işaretleri, resmi damga ve numaraları, orman işaret ve levhaları, otlak-kışlak-yaylak işaretleri demektir. Bunları bozmak, okunmayacak ve kullanılmayacak hale getirmek ve yerlerini değiştirmek suçtur. Bu suçu işleyenler 6831 sayılı Orman kanununun 109. maddesine göre cezalandırılır. 1956 tarih ve 6831 sayılı orman kanununun 109. maddesi; Ağaçlarda bulunan resmi damga ve numaraları bozanlar ve orman hudutlarındaki taksimata mahsus işaretleri ve

levhaları ve orman kadastrounda sınır ve kışlakların sınır işaretlerini kıranlar, kaldıranlar, belirsiz hale getirenler, yerlerini değiştirenler, fiilleri suç oluşturmadığı takdirde, beş yüz Türk Lirasından dört bin Türk Lirasına kadar idari para cezası ile cezalandırılır (Polat, 2012).

MATERYAL VE YÖNTEM

Adıyaman Orman İşletme Müdürlüğü'nde Orman Suçlarının Ormancılık Hukuku Açısından İncelenmesi başlıklı bu çalışmadan elde edilen arşiv bilgileri ve istatistikler; Adıyaman Orman İşletme Müdürlüğü 2010-2014 yılları 33 ve 34 kapak nolu 154 sayfalık Dava ve İcra Takip Defteri ile Zabıt varakası Defterinden alınmıştır. Adıyaman Orman İşletme Müdürlüğüne bağlı şeflikler bazında işlenen suçlar ve açılan davalara ait bulgular aşağıda verilmektedir.

Adıyaman İli Coğrafi Konumu: Adıyaman Türkiye'nin Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yer alan bir ildir. Rakımı 669 metredir. Doğusunda Diyarbakır, güneyinde Şanlıurfa ve Gaziantep, batısında Kahramanmaraş, kuzeyinde ise Malatya illeri ile çevrilidir. İlin merkez ilçe dâhil 9 ilçesi 355 Köyü, 613 mezrası bulunmaktadır (www.adiyamandefterdarligi.gov.tr)

Şekil 1. Adıyaman Haritası Uydur Görüntüsü

Adıyaman İli Ekonomisi:

Adıyaman İlinde, Temel işgücüne katılma ve işsizlik oranları; 2011 yılında; işgücüne katılma oranı % 41.2 olduğu görülmektedir. İşsizlik oranı; % 16.1 olduğu görülmektedir. İstihdam oranları ise; % 34.6 olarak verilmiştir (TÜİK, 2011). Adıyaman İlinde, Temel işgücüne

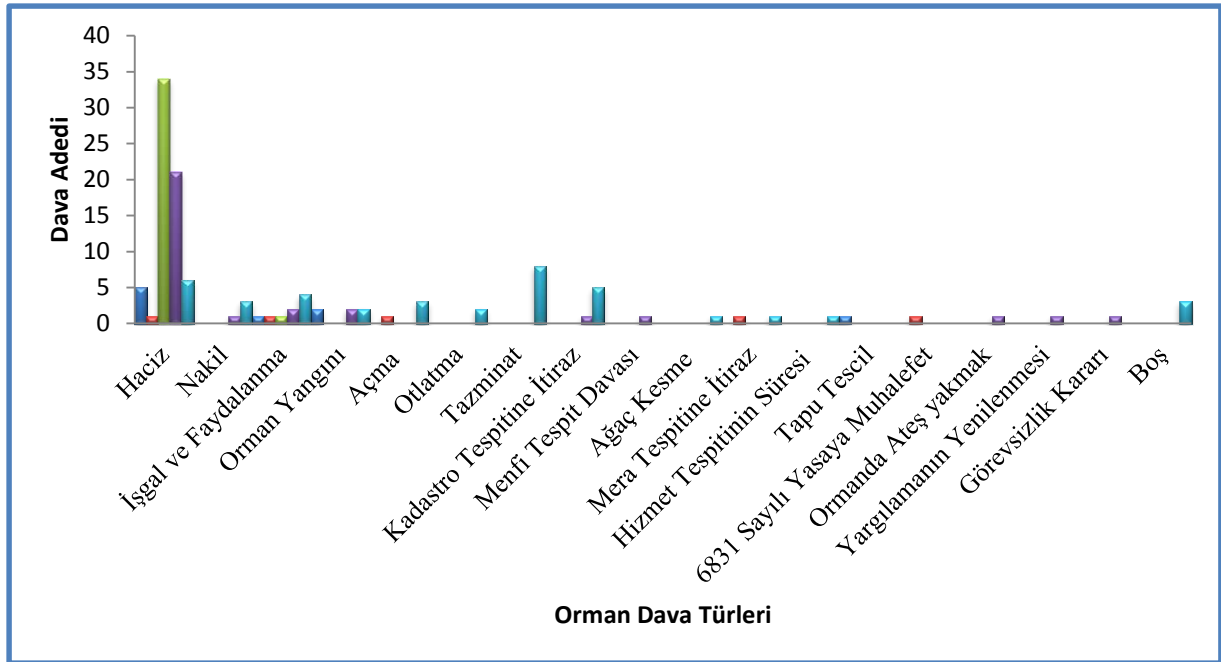
katılma ve işsizlik oranları; 2012 yılında; işgücüne katılma oranı % 43.3 olduğu görülmektedir. İşsizlik oranı; % 15.8 olduğu görülmektedir. İstihdam oranları ise; % 36.4 olarak verilmiştir (TÜİK, 2012). Adıyaman İlinde, Temel işgücüne katılma ve işsizlik oranları; 2013 yılında; işgücüne katılma oranı % 43.1 olduğu görülmektedir. İşsizlik oranı; % 9.1 olduğu görülmektedir. İstihdam oranları ise; % 39.2 olarak verilmiştir. Türkiye'nin istihdam oranı % 45.9 olduğundan Adıyaman bu değerin altında kalmıştır (TÜİK, 2013).

Adıyaman İli maden kaynakları bakımından zengindir. Bu kaynaklardan bazıları ham petrol, kömür, çimento, mermer, tuğla-kiremit ham maddeleri, manganez, demir, bakır cevherleri, fosfat, maden suyu ve kaplıca suyudur (TÜİK, 2013).2011 yılında kişi başına gayri safi katma değer TRC 1 (Gaziantep, Adıyaman, Kilis) bölgesinde 4.952 dolar olarak gerçekleşmiştir. Bu değer 9.244 dolar olan Türkiye değerinin altındadır (TÜİK, 2013).

BULGULAR VE TARTIŞMA

Adıyaman Merkez Şefliğinde Orman Suçları ve Davalar

Adıyaman ili Merkez Şefliğinde 2010-2014 yılları arasında meydana gelen orman Suçları ve orman davalarının yıllara göre dağılım grafiği aşağıda verilmiştir.

Şekil 2. Adıyaman Merkez Şefliği Orman Dava Grafiği

Şekil 2'den görüleceği üzere, Adıyaman Merkez işletme şefliğinde 2010-2014 yılları arasında işlenen toplam orman davası sayısı 119 adet olduğu görülmüştür. Adıyaman Merkez İşletme Şefliğinde en fazla davanın 2012 yılında 34 adet haciz davası ile gerçekleştiği tespit edilmiştir. 2011 yılında ise 1 adet mera tespitine itiraz davası, 1 adet açma suçu, 1 adet işgal ve faydalanma ve 1 adet haciz işlemi yapılarak toplamda 4 dava açılmıştır. Böylece 2011 yılı en az davanın meydana geldiği yıl olmuştur (Adıyaman Orman İşletme Müdürlüğü, 2017). Orman köylülerinin ormana olan baskısının yıllar itibariyle azalmasının nedeni olarak orman cezalarının ağır olması ve toplumsal bilinçlenmenin artması olduğu söylenebilmektedir. Açmacılık yapıma nedenleri; tarım alanı açmak için bu suç işlenmektedir. İşgal ve faydalanma yapılmak suretiyle bunu nedeni ise; hayvan barınağı ve ev yapmak ihtiyacı doğduğu için bu suçun işlendiği görülmüştür. Orman köylülerinin ormana olan baskısının

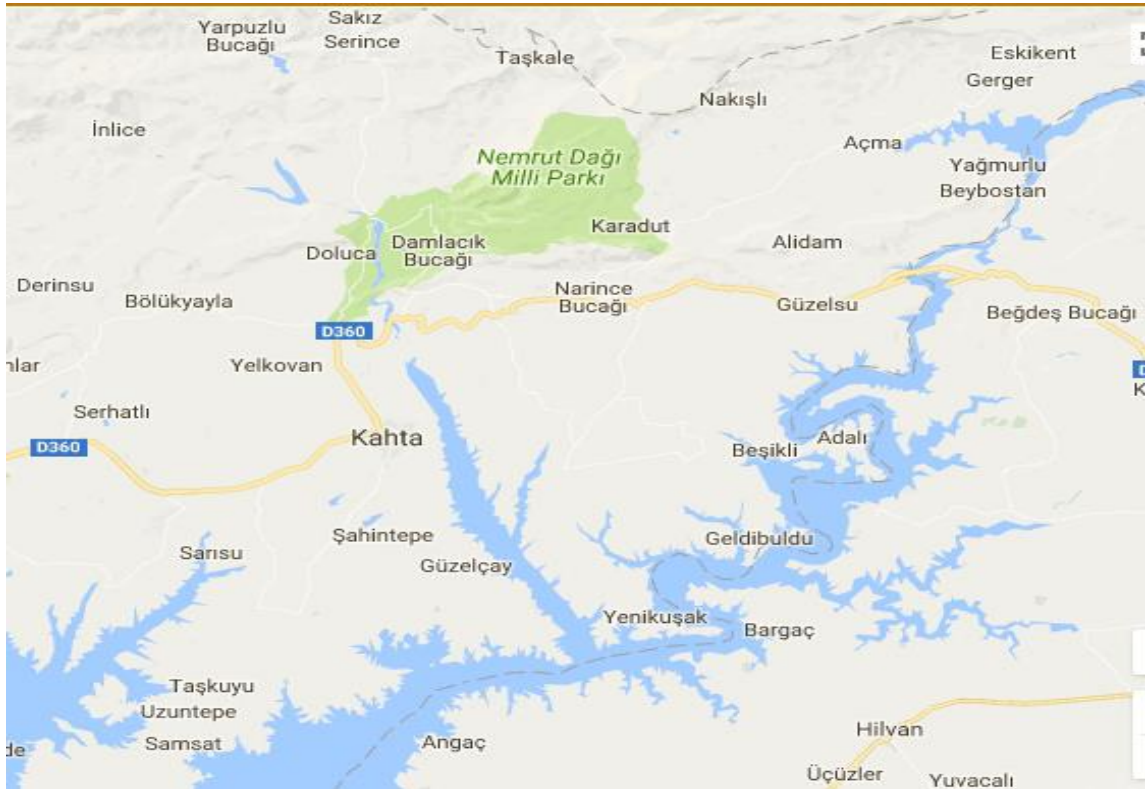
yıllar itibariyle azalmasının nedeni olarak orman cezalarının ağır olması ve toplumsal bilinçlenmenin artması olduğu söylenebilmektedir.

Nüfus miktarı fazla olan ve orman köyü sayısı fazla olan; Merkez Şefliğinde işlenen orman davası sayısının en fazla olduğu görülmüştür. Bunun nedenin ise Nüfus miktarı ve orman köylüsünün orman ürünlerine olan ihtiyacı doğrultusunda olduğu görülmüştür. Orman köylüsünün ekonomik gelirinin düşük olması nedeniyle orman'a olan baskıyı arttırdığı gözlenmiştir. Verilen değerlere göre, işsizlik oranının düşmesiyle birlikte işlenen orman suçları miktarı da bu değerlerle birlikte düştüğü görülmektedir. Ayrıca eğitilmiş kişinin sayılarının artması da suç oranlarının azalmasına neden olmuştur. Haciz davaları; Verilen ORKÖY kredilerinin ve Güneş enerjisi için verilen yardımlarının zamanında ödenmemesi neden olarak gösterilmiştir.

Haciz davalarının fazla olmasının nedeni olarak ise orman köylülerinin gelir düzeylerinin düşük olması ve işsizlik miktarının fazla olması nedeniyle gerçekleştirildiği bilinmektedir.

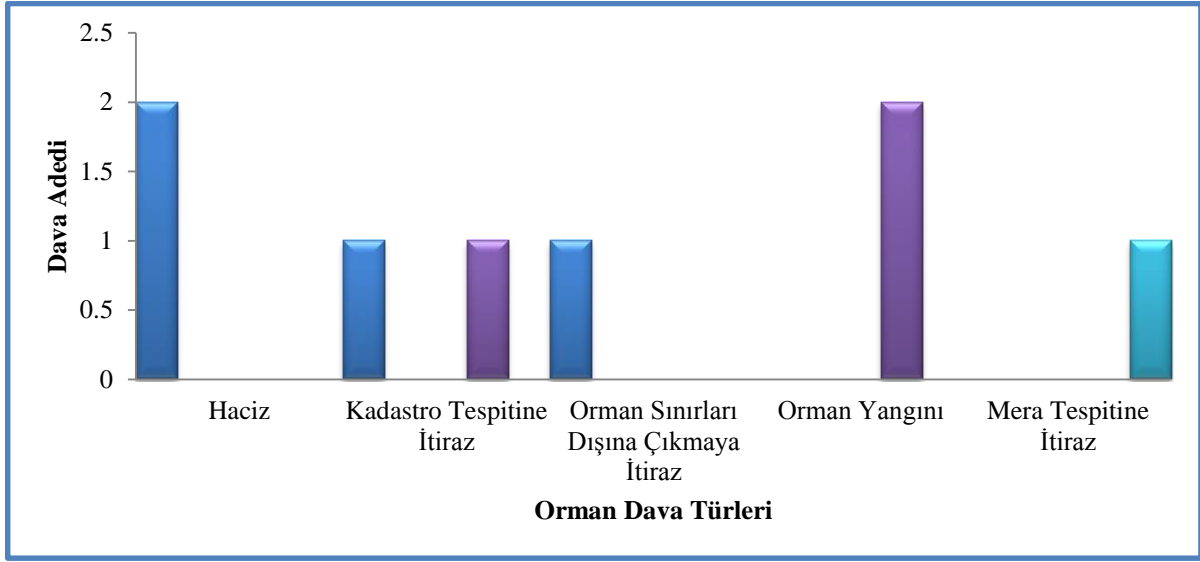
Adıyaman Kâhta İlçesi Konumu: Adıyaman İline bağlı bir ilçedir. 1.996 km²'dir. Yüzeyi tatlı meyilli yamaçlardan ve vadilerden ibarettir. Tahıl ekimi başlıca geçim kaynağıdır (www.türkçebilgi.com).

Adıyaman Kâhta İlçesi Ekonomik Yapısı: Ülkemiz genelinde çıkarılan ham petrolün % 60'ına yakın kısmı Adıyaman ve Kâhta'daki kuyulardan elde edilmektedir. Petrol üretimi sadece TPAO tarafından değil, bölgede faaliyette bulunan özel sektöre ait işletmeler tarafından da yürütülmektedir. Ayrıca Adıyaman TPAO'da günlük 400 m³ gaz üretilmekte, üretilen gaz Adıyaman istasyonlarında ve bölge tesislerinde kullanılmaktadır (TÜİK, 2013).

Şekil 3. Adıyaman Kâhta Uydu Görüntüsü

Adıyaman ili Kâhta Şefliğinde 2010-2014 yılları arasında meydana gelen orman suçları ve orman davalarının yıllara göre dağılım grafiği aşağıda verilmiştir.

Şekil 4. Adıyaman Kâhta İlçesi Orman Dava Grafiği

Şekil 4'ten görüleceği gibi, Adıyaman Kâhta Şefliğinde işlenen toplam orman davası sayısı 8 adettir. Adıyaman Kâhta Şefliğinde; 2010 yılında 2 adet haciz, 1 adet kadastro tespitine itiraz ve 1 adet orman sınırları dışına olmak üzere toplamda 4 dava meydana gelerek en yüksek orman davasının olduğu yıl olmuştur. 2011 ve 2012 yıllarında ise hiçbir orman davası oluşmamış ve bunlara bağlı bir dava da açılmamıştır (Adıyaman Orman İşletme Müdürlüğü, 2017).

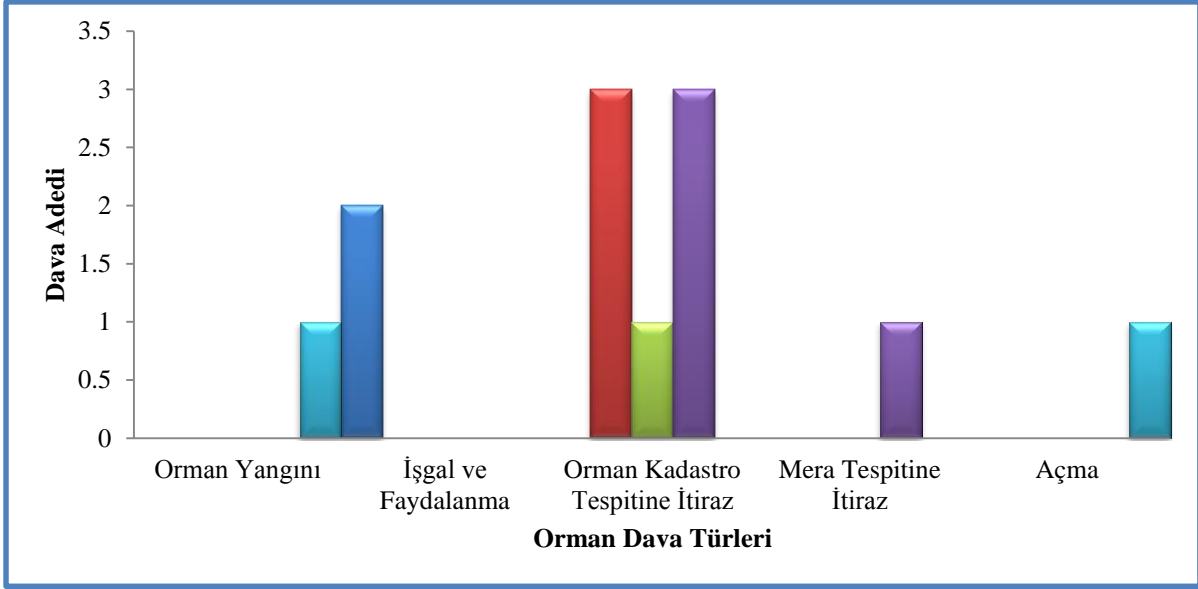
Kadastro tespitine itiraz nedeni; Orman arazilerinin dedeleri veya babaları tarafından kendi arazileri olarak görülmesi nedeniyle bu tip davalar açıldığı görülmüştür. Orman yangını nedeni ise; tarla açmak ya da taksir yoluyla orman alanını bilmeden yakmak suretiyle meydana geldiği bilinmektedir. Haciz davaları; Verilen ORKÖY kredilerinin ve Güneş enerjisi için verilen yardımlarının zamanında ödenmemesi neden olarak gösterilmiştir. Haciz davalarının fazla olmasının nedeni olarak ise; orman köylülerinin gelir düzeylerinin düşük olması ve işsizlik miktarının fazla olması nedeniyle gerçekleştirildiği bilinmektedir.

Adıyaman Gölbaşı Konumu: Adıyaman'a bağlı bir ilçedir. Yüz ölçümü 1.059 km²'dir. Yüzeyi genellikle dağlık alanlardan meydana gelmektedir. Tarım halkının başlıca geçim kaynağı olmakla beraber, o kadar geniş ölçüde değildir. En çok tahıl ekilmektedir (www.türkçebilgi.com).

Şekil 5. Adıyaman Gölbaşı Uydu Görüntüsü

Adıyaman ili Gölbaşı Şefliğinde 2010-2014 yılları arasında meydana gelen orman suçları ve orman davalarının yıllara göre dağılım grafiği aşağıda verilmiştir.

Şekil 6. Adıyaman Gölbaşı İlçesi Orman Dava Grafiği

Şekil 6'dan görüleceği gibi Adıyaman Gölbaşı Şefliğinde; 2010-2014 yılları arasında işlenen toplam orman davası sayısının 12 adet olduğu görülmüştür. Buna göre en yüksek dava sayısının bulunduğu yıl 2013 yılıdır. 2013 yılında 3 adet orman kadastro tespitine itiraz, 1 adet de mera tespitine itiraz davası olmak üzere toplam 4 adet dava meydana gelmiştir. Dava sayısının en düşük olduğu yıl ise 2012 yılı olmuştur. 2012 yılında sadece 1 adet orman kadastro tespitine itiraz davası açılmıştır (Adıyaman Orman İşletme Müdürlüğü, 2017). Açma suçu işleme nedeni, tarım alanı veya tarla açmak amacıyla işlendiği görülmüştür. Bunun önüne geçebilmek amacıyla köylülere yeteri kadar tarım yapılacak toprak verme gerekliliği öngörülmektedir. Orman yangını tarla açmak ya da bilmeden çıkarılmak suretiyle bu tip suçun işlendiği görülmüştür. İşgal ve faydalanma suçu ise; Ev veya ahır, hayvan barınağı yapmak suretiyle meydana geldiği görülmektedir.

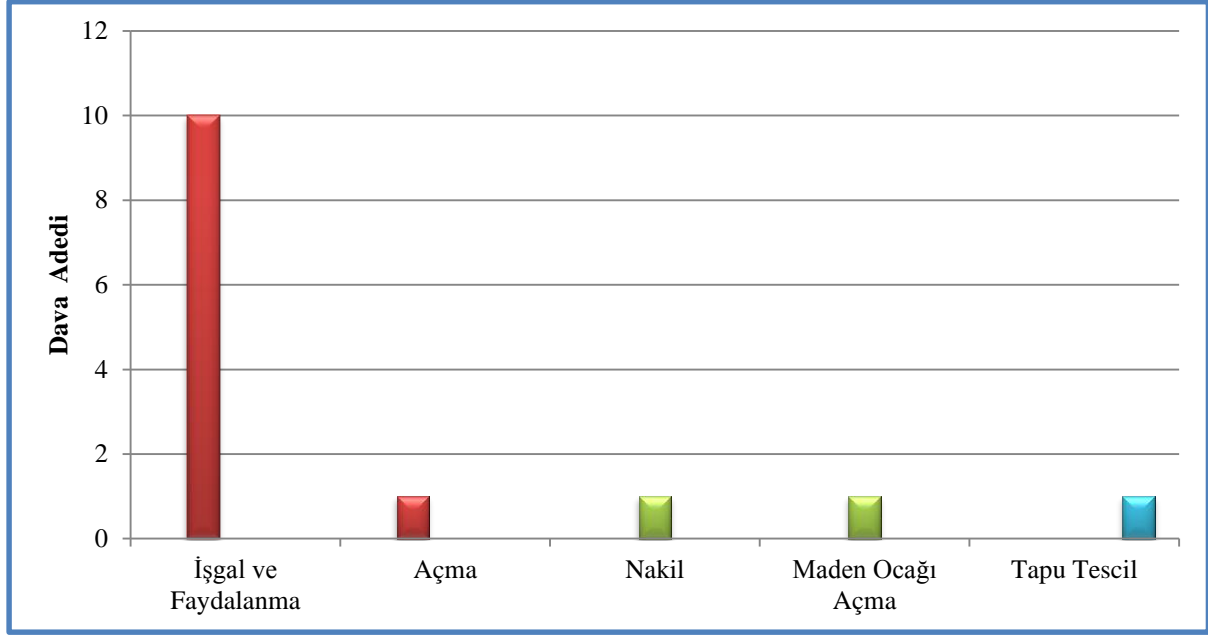
Adıyaman Çelikhane Konumu: Çelikhane ilçesi Adıyaman İline bağlıdır. Çelikhane yüzölçümü 444 km² olup, alan olarak Türkiye'nin 615. en büyük ilçesidir. Çelikhane İlçesi bağlı olduğu Adıyaman İline 30 kilometre mesafededir. Çelikhane rakımı 1412 metredir. Ayrıca Çelikhane Tütün yetiştiriciliği ile ünlü bir ilçedir (www.haritatr.com).

Şekil 7. Adıyaman Çelikhane Uydu Görüntüsü

Adıyaman Çelikhhan Şefliğinde Orman Suçları ve Davalar

Adıyaman ili Çelikhhan Şefliğinde 2010-2014 yılları arasında meydana gelen orman suçları ve orman davalarının yıllara göre dağılım grafiği aşağıda verilmiştir.

Şekil 8. Adıyaman Çelikhhan İlçesi Orman Dava Grafiği

Şekil 8’den görüldüğü gibi Çelikhhan İlçesinde 2010-2014 yılları arasında toplam 14 adet orman davası işlenmiştir. Bu davaların sayısal olarak en yüksek olduğu yıl 2011 yılıdır. 2011 yılında 10 adet işgal ve faydalanma suçu ile 1 adet de açma suçu olmak üzere toplam 11 adet orman suçu işlenmiştir. Çelikhhan Şefliği sınırları içerisinde 2010, 2012 ve 2013 yıllarında herhangi bir orman davası suçu işlenmemiştir (Adıyaman Orman İşletme Müdürlüğü, 2017).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Adıyaman Orman İşletmesi sınırları içerisinde 2010-2014 yılları arasında toplam 193 adet orman suçu işlenmiştir. Bu orman suçlarının işlenmesinden dolayı açılan davalardan 132 adedi sonuçlanmıştır. Sonuçlanan davaların 11’inde orman emvalinin, müsaderesine (açık artırma ile satış) karar verilmiştir. Söz konusu orman suçlarını işlediği tespit edilerek yakalanan kişilerden 14’ünün herhangi bir suç unsuru bulunmadığı kanaatine varılarak mahkemece beraatine karar verilmiştir. 25 adet davada ise ilgili mahkemeler tarafından suçluların cezalandırılmasına karar verilmiştir.

Bunlarla birlikte **2010-2014** yıllarında bilirkişiler tarafından hesaplanan toplam tazminat miktarının **9.038 TL** olduğu tespit edilmiştir. Adıyaman Orman İşletme Müdürlüğü’nde toplam haciz miktarı ise; **193.121.04 TL** olmuştur. **2010-2014** yıllarında açılan toplam davaların **61**’inin sonucu belli olmayarak davaların halen devam etmekte olduğu görülmüştür (Adıyaman Orman İşletme Müdürlüğü, 2017).

Bu kadar haciz miktarı ve tazminat miktarının yüksek olma nedeni orman köylülerine verilen teşvik ve kredilerin zamanında ödenmemesi ve bu miktarları karşılayacak iş istihdamının bulunmamasıdır. Adıyaman ilinde Açmacılık suçunun işlenme nedenleri arasında, tarım alanı

açmak amacıyla orman arazisinin orman köylülerinin zarar verdiği düşünülmektedir. Bir diğer nedenin ise orman köylülerinin mevcut arazilerinin verimsizliğinden dolayı orman toprağının verimli olmasından dolayı yapıldığı düşünülmektedir.

Ayrıca, Açmacılık suçundan dolayı ormanda Ağaç kesme suçunun ve kaçakçılık yapıldığı düşünülmektedir. Bu suçların önlenmesi için orman köylülerinin bilinçlendirilmesi ve eğitilmesi gerektiği kanaatine varılmaktadır.

Orman yangınlarının çoğunun ise dikkatsizlikten dolayı taksirle meydana geldiği yapılan araştırmalar göstermektedir. Bu suçun bir kısmının ise insanlar tarafından bilerek çıkarıldığı anlaşılmaktadır. Bu suç unsurunun 6831 sayılı orman kanununa göre ceza miktarı fazla olduğundan dolayı Adıyaman İlinde fazla olmadığı yapılan araştırma sonucu elde edilmiştir. Adıyaman ilinde İşgal ve faydalanma suçunun orman köylüsünün ev veya hayvan barınağı yapmak suretiyle orman arazisinin işgal edildiği görülmüştür. Bu suç unsurunun azaltılması için orman köylülerinin bilinçlendirilmesi ve ormana olan baskılarının azaltılması gerekmektedir.

Adıyaman ilinde okuma ve yazma bilen nüfus oranı ülke genelinde olduğu gibi her cinsiyet içinde sürekli artış göstermektedir. 1955 yılında erkeklerin % 25'i, kadınların da % 3.6'sı okuma yazma bilirken, bu oran 2000 yılında erkeklerde % 89.2'ye, kadınlar da % 70.6'ya yükselmiştir. Tabi ki şehir merkezinde bu sayı % 90'nın üzerindedir (Demir, 2004).

Adıyaman ilinde 2013-2014 öğretim yılında ilkokulda net okullaşma oranı % 100 olmuştur. Adıyaman bu değer ile % 99.57 olan Türkiye değerinin üstünde değer almıştır (TÜİK, 2013). Adıyaman ili Ortaöğretimde teorik yaş grubunda bulunan öğrencilerin, yine aynı teorik yaş grubundaki nüfus içerisindeki payına bakıldığında % 72.86 ile % 76.65 olan Türkiye değerinin altında yer almaktadır (TÜİK, 2013).

Adıyaman ili 2013 yılında Türkiye'de 6 yaşın üzerinde okuma yazma bilmeyen nüfus, 6 yaşın üstündeki toplam nüfusun % 4.0'dır. Yine aynı yıl Adıyaman'da 6 yaşın üzerinde okuma yazma bilmeyen kadınların oranı % 12.5 iken, bu oran erkekler için % 2.8 olmuştur.

Türkiye'de 2013 yılında 15 yaş üstü nüfus için okuma yazma bilmeyenlerin oranı % 4.7, okuma yazma bilenlerin ise % 95.3'tür. Adıyaman'da ise bu oranlar okuma yazma bilmeyenlerin oranı % 9.6 ve okuma yazma bilenlerin oranı ise % 90.4'tür. Adıyaman'da yüksekokul veya fakülte mezunlarının yine aynı yaş grubu nüfusa oranı ise % 8.8'dir (TÜİK, 2013).

Eğitim düzeyi düştükçe orman suçu oranının artmasının nedeni ise eğitimi seviyesinin düşük olması faktörü etkili olmuştur. Okuma oranı arttıkça işlenen orman suçu oranı da aynı doğrultu da azaldığı görülmüştür. Eğitimli insanlarda ise, orman suçu işlense bile bunun nedeninin gelir seviyesinde kaynaklandığı görülmüştür. Ayrıca arazinin verimsizliği ve halkın kültürel yaklaşımları ormandan faydalanmayı arttırdığından dolayı orman suçu oranı da belli dönemlerde artış olmuştur. Ancak son zamanlarda 6831 sayılı orman kanundaki cezaların artması ve halkın bilinçleşmesi sonucu işlenen orman suçu miktarları azalma göstermiştir.

Ülkemizde her yıl yaklaşık olarak 7 milyon m³ orman emvalinin kaçak olarak kesilmesi ve piyasaya sunulması ormanlara yapılan tahribi göstermektedir (Ayanoglu 2003 & Güneş, 2003).

Kaçakçılık ve ağaç kesme suçları, daha çok orman içinde ve bitişiğinde yaşayan insanlarla ilgili olup kendine özgü yapılanması olabilmektedir. Orman köylüsünün eğitim düzeylerinin düşük ve alternatif iş imkânının sınırlı olduğu net bir şekilde görülmektedir (Yüksel 2009 & Akbulut 2009; İpek 2009 & Baysal, 2009).

Orman köylerinde yapacak ve yakacak odun ihtiyacı olduğundan ormanda açmacılık, kaçakçılık gibi orman suçları işlenmektedir. Bu suçların önüne geçebilmek için Orman Müdürlükleri tarafından verilen zati yapacak- yakacak odun miktarları artırılmalı ve orman köylülerinin ihtiyaçlarını karşılayacak miktarda olmalıdır.

Kırsal kalkınmada orman köylülerine verilecek destekler de bir nevi köylünün teşviklerde özendirilmesi sağlanmalı ve işlerde çalışmaları, katılımlarının sağlanması, fikirlerinin alınması gerekmektedir. Böylece ormanlara köylü daha iyi bir şekilde sahip çıkarak işlenen orman suçu miktarında da ciddi miktarda azalış olacağı düşünülmektedir.

Orman köylerinin nüfusu azaldıkça orman köylülerinin ormanlar üzerindeki olumsuz etkileri de azalmaktadır. Bu süreçte daha fazla yakacak oduna ihtiyaç duyulmakta, yeni evler inşa edilmesi gerekmediği için daha az yapacak odun kullanılmakta, hayvan sayısı azaldığı için ormanlar ve meralar üzerindeki otlatma baskısı hafiflemekte, tarım yapmak için ormanlardan yeni alanlar açılmamaktadır. En önemlisi; daha önce ormanlardan tarım yapmak açıldığı bilinen alanlar, köydeki iş gücünün azalması, verim düşüklüğü ve uygulanan ekonomik politikalar nedeniyle tarımsal gelirin düşmesi sonucu tarım dışı bırakıldığı için tekrar orman ekosistemine dönüşmektedir (Atmış, 2004). Orman kaynaklarında, arazi değerinin ve nüfus yoğunluğunun yüksek olduğu Batı ve Güney sahilleri dışında önemli sayılabilecek alan servet ve artım artışları olduğunun gözlemlendiğini, bunu kırsal nüfusun azalması ve hayvancılığın gerilemesi, uygulanan enerji politikaları ve odun yerine kullanılabilen ikame malların üretiminin artmasından kaynaklanmıştır (Gümüş, 2004). Kırsal kesimde ormanlar lehine bir dönüşüm yaşanırken, madencilik, eğitim ve turizm amaçlı tahsisler, orman içi yerleşmeler, sanayileşme, yakacak odun temini ve rekreasyonel nedenlerle kentsel nüfusun farklı taleplerini tatmin etmek için yürütülen ormanların ormancılık dışı amaçlarla kullanımına dönük çalışmalar, ülke orman varlığı üzerinde büyük tehlikeler oluşturmaktadır (Atmış, 2004; Atmış & ark., 2007).

Orman köylüsünün ana gelir kaynakları ormancılık faaliyetlerinden edindiklerinin yanı sıra tarım, hayvancılık ve bahçeciliktir. Sadece ormanlardan hane başına sağlanan yıllık ortalama gelir bölgelere göre 150–250 dolar arasında değişmektedir. Orman köylüsünün yoksulluğu orman kaynaklarına bağımlı olmaları ölçüsünde artmakta, tarımsal üretimi ve verimliliği artırmayı başarabilen orman köylüsü yoksulluk engelini aşmaktadır (ORKÖY, 2013).

Orman gelirindeki bu düşüklük nedeniyle orman köylüsünü yapacak ve yakacak oduna olan talebi arttırarak orman baskısı oluşmaktadır. Bunun için orman müdürlüğü tarafından verilen yapacak-yakacak odun ve emvalinin arttırılarak orman suçları sayısı ve miktarının azaltılması sağlanmalıdır. Orman köylerindeki kırsal fakirlik nedeniyle çok sayıda orman suçu; açmacılık, ağaç kesme, işgal ve faydalanma, orman yangını, otlatma ve Tapu tescil davalarının meydana geldiği gözlenmiştir. Orman köylerindeki kırsal fakirliğin verilen

destek kredileri veya hibe kredileri verilmek suretiyle azaltılacağı tarafımdan düşünülmektedir. Her Orman köylüsüne gerekli yardımların devlet eliyle veya Orman Müdürlükleri aracılığıyla yapılması gerekliliği göz önünde bulunmaktadır.

Orman içi ve civarındaki köylerin sayısının fazla olması ve köylülerin hem gelir elde etme ve hem de ihtiyaçlarını giderme açısından ormana bağımlı olması orman suçu işleme potansiyelini artıran bir nedendir. Ancak, içinde bulunduğu sosyo-ekonomik zorlamalardan dolayı, ormana sadece tarım ve hayvancılık yapılacak potansiyel alan olarak ya da yakacak odun sağlayan bir kaynak olarak baktığı anlaşılmaktadır. Orman suçlarının işlenmesinin nedenleri arasında orman köylülerinin ekonomik gelirlerinin düşük olması en büyük etken olarak görülmektedir. Orman suçlarının azaltılması için yasalara uygun bir biçimde geçim kaynaklarının artırılması sağlanmalıdır. Orman işletmelerinin yaptıkları ormancılık çalışmalarında (ağaçlandırma, koruma, rehabilitasyon, restorasyon vb.)orman köylülerinin istihdam edilmesi sağlanarak geçimlerine bir nebze de olsa katkı sağlanarak yaşam düzeyleri ve koşullarının da artırılması sağlanabilir.

Ayrıca orman suçlarının azaltılması için orman işletmelerinin de desteğiyle orman köylülerine ve kırsal kesim halkına ormanlar hakkında bilgiler verilerek ormana olan baskı azaltılabilir. Bu kapsamda Orman Kanunundaki ağır cezalar nedeniyle de orman köylüsü ve halkının ormanlara olan baskısının da zamanla azaldığı görülmektedir. Bu suçların minimum düzeye indirilmesi için bilinçlendirmenin artırılması en öncelikli sosyal ormancılık hedefleri arasında tutulmalıdır. Bunun içinde orman bilincinin ilköğretimden başlanmak koşuluyla çocuklara öğretilerek bilinçlendirilmeleri sağlanmalı ve ayrıca ormanı sevdirecek dergi ve resimli görsellerle anlatılacak materyallerle desteklenmesinin de oldukça yararlı olacağı düşünülmektedir.

Dünyada olduğu gibi Türkiye’de de nüfusun baskısının azaldığı bölgelerde ormanların alan olarak arttığı ve yapısal olarak da daha iyi bir hal aldığı, buna karşın nüfusun arttığı kentsel alanlarda ise ormanlar üzerindeki arttığını söylemiştir (Şen & Toksoy, 2006). Köylerden kentlere yaşanan göçlerle birlikte orman suçlarının sayısında azalma olduğu ortaya çıkmıştır (Alkan, 2014). Bunun içinde orman bilincinin ilköğretimden başlanmak koşuluyla çocuklara öğretilerek bilinçlendirilmeleri sağlanmalı ve ayrıca ormanı sevdirecek dergi ve resimli görsellerle anlatılacak materyallerle desteklenmesinin de oldukça yararlı olacağı düşünülmektedir. Ayrıca, Adıyaman Orman İşletme Müdürlüğü’ndeki orman muhafaza memuru sayısının 2010- 2014 yıllarında 35- 40 adet olması orman suçlarında artışa neden olmuştur ve yıllar itibariyle orman muhafaza sayısının artırılması orman suçu oranında azalmaya neden olduğu düşünülmektedir. Orman köylerindeki altyapı yetersizliği, sağlık sorunları, eğitim yetersizliği, iş imkânlarının kısıtlı olması, doğalgaz gibi ısınmayı sağlayan maddelerin bulunmaması işlenen orman suçu sayılarının arttırdığı bilinmektedir. Bu suçları önlemek için orman köylülerine verilen teşvik ve destekler daha fazla artırılmalıdır. Altyapı sorunları azaltılmalı, orman işlerinde daha fazla orman köylülerinin istihdamları sağlanmalı, çevreye yararlı ısınmayı sağlayan malzemeler teşvik edilerek orman suçu sayısı ve oranı düşürülebilir veya en aza indirilebilir.

KAYNAKLAR

- Alkan, S., (2014). Kırsal nüfus değişiminin, ormanlar ve ormancılık üzerine etkileri (Trabzon İli örneği). Kastamonu Üniversitesi Orman fakültesi Dergisi. 14 (1): 69-78
- Anonim, (2017). www.adiyamandefterdarligi.gov.tr
- Anonim, (2017). Adıyaman Orman işletme Müdürlüğü Dava servisinden 2010-2014 yılları 34 ve 35 kapak no'lu 154 sayfalık Dava ve icra Takip Defteri ile Zabıt Varakası Defterinden gerekli bilgi ve dokümanlar alınmıştır.
- Anonim, (2017). www.haritalar.web.tr/adiyaman_haritasi.
- Anonim, (2017). www.haritatr.com
- Anonim, (2017). www.ormansu.gov.tr
- Anonim, (2010). www.tuik.gov.tr sayı:18727(2015). Adres: Necatibey Cad., Ankara.
- Anonim, (2011, 2012, 2014). www.tuik.gov.tr Gayrisafi Milli Hasıla Oranları, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014 yılları.
- Anonim, (2013). Seçilmiş göstergelerle Adıyaman, Tarih: 2013, http:// www.tuik.gov.tr, Çankaya, Ankara.
- Anonim, (2017), www.türkçebilgi.com
- Atmış, E., (2004). Ormanlar üzerinde kent kökenli baskılar ve kentli duyarlılığı. I.Ulusal Kent Ormancılığı Kongresi Bildiriler Kitabı. 9-11 Nisan 2004. Türkiye Ormancılar Derneği, Ankara s: 401-413
- Atmış, E., & Özden, S., Lise, & W., (2007). Urbanization pressures on the nature forests in Turkey; an overview. Urban forestry and Urban Greening 6(2):83-92. doi:10.1016/j.ufug. 2007.01.02
- Ayanoğlu, S. & Güneş, Y., (2003). Orman suçları Ders Kitabı. İstanbul Üniversitesi Yayın No:4420, Orman fakültesi Yayın No: 471, İstanbul.
- Coşgun, U., (1989). Ormancılık Yasaları uyarınca Orman Köylülerine yönelik 31, 32, 33. Maddelerin irdelenmesi K. T.U. Orman fakültesi, Yüksek Lisans Tezi 48 s.(Yayınlanmamıştır). Trabzon.
- Çanakçıoğlu, H., (1993). Orman Koruma. İstanbul Üniversitesi Yayın No: 3624, Orman fakültesi Yayın No: 411, İstanbul.
- Demir, E., (2004). Adıyaman şehrinin yerleşimi, nüfusu ve ekonomiyapısı, Türk Coğrafyası Dergisi, sayı: 42, S: 115-144 Tarih: 2004, İstanbul.
- Doğanay, H., (1988). Türkiye Ekonomik Coğrafyası. Çizgi Kitabevi, Konya, s. 275
- Eranıl, M. A., (1956). Notlu ve İzahlı Yeni Orman Kanunu ve Orman Suçları ve Cezalarının Takip Usulü, Yeni Desen Matbaası, Ankara.
- Görücü, ö., (1997). Criteria for Sustainable forest Management and the Considerations in the Turkish forestry, IUFRO Conference on future forest Policies In Europe- Balancing Economic and Ecological Demands, 8 p., Joensuu
- Görücü, ö., (2002), Sürdürülebilir Ormancılık İspanya'daki uygulamalar ve Türkiye ile Karşılaştırılması, KSU Yayın No: 90, Ders Kitapları Yayın No:12, s.93, Kahramanmaraş.
- Gümüş, C., (1992). Amasya Bölge Müdürlüğünde Orman Suçlarının Nedenleri, Doktora Tezi , KTU Fen Bilimleri Enstitüsü , Trabzon.
- Orman Genel Müdürlüğü, (1956). Orman Kanunu 6831 Sayılı Kanun 31/8/1956 Tarih sayı: 9402 Resmi Gazete. Yayımlandığı Düstur: Tertip:3 Cilt:37 sayfa: 2457.
- Orman Genel Müdürlüğü, (1995). Orman Kanunu, Orman Genel Müdürlüğü Yayınları, s.195, Ankara.

- Orman Genel Müdürlüğü, (2011). Ormanların Kanun Dışı Müdahalelerden Korunması Esasları Tebliğ No: 293. Orman Suçlarıyla ilgili Genel Bilgiler buradan alınmıştır.
- Orman Genel Müdürlüğü, (2015). 2014 Yılı İdare faaliyet Raporu, Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı, Ankara.
- Orköy Genel Müdürlüğü, (2013). Orman ve Köy işleri Genel Müdürlüğü, Orman Köylerinin Genel durumu. s1-2-3, Ankara.
- özdönmez, M,(1965). Türkiye’de Orman Suçları Nevileri, Sebepleri,önlenmesi Çareleri üzerinde Araştırmalar, I. Baskı, Orman Genel Müdürlüğü Yayınları, Düzerkonca Matbaası, İstanbul.
- Polat M., (2012), Birlikçilik Kılavuz Kitabı, s: 171, 172, 178, 237, 250,252,254. On Ofset Ltd.şti, Ankara.
- Şen, G., & Toksoy, D., (2006). Türkiye’de nüfus orman ilişkisi.Ormancılıkta Sosyo-ekonomik Sorunlar Kongresi Bildiriler Kitabı, 26-28 Mayıs 2006. Ilgaz-Çankırı s: 108-117.
- Yüksel B., &Akbulut S., İpek A., & Baysal İ., (2009). Türkiye’de Orman Kaçakçılık Suçları ve Kaçakçı Profiline Değerlendirilmesi:Akyazı ve Hendek örneği./İstanbul üniversitesi Orman fakültesi Dergisi, Seri B, Cilt No: 59 Sayı: 1, 2009, İstanbul.